

รูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียน เชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

Learning Model via Design Thinking to Enhance Creative Writing Ability of Higher Education Students

พิชญ บังเขว¹, พัทธีรภรณ์ บังเขว^{2*}

Phisanu Bangkheow¹, Phatchareephorn Bangkheow^{2*}

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา^{*},

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา^{2*}

Faculty of Humanities and Social Science Bansomdejchaopraya Rajabhat University¹,

Faculty of Education Bansomdejchaopraya Rajabhat University^{2*}

ajnu009@hotmail.com¹, Phatchareeporn.ba@bsru.ac.th^{2*}

ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author)^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา 2) พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) รูปแบบการเรียนรู้ 4) แบบประเมินรูปแบบ 5) แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ 6) แบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และ 7) แบบประเมินความพึงพอใจ ส่วนสถิติที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบที (t-test for dependent Samples) ค่า $P_{NI}^{modified}$ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 2) รูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีองค์ประกอบของรูปแบบที่สำคัญ ได้แก่ (1) หลักการ/แนวคิด 2) วัตถุประสงค์ 3) บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน 4) ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) การประเมินผลตามรูปแบบ โดยมีขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ (1) การทำความเข้าใจเชิงลึก (Empathize) (2) การตีความปัญหา (Define) (3) การระดมจินตนาการแบบไร้ขีดจำกัด (Ideate) (4) การสร้างต้นแบบ (Prototype) และ (5) การทดสอบและการประเมินผลต้นแบบ (Test) ผลการประเมินรูปแบบการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก และจากการทดลองใช้กับผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนรู้, กระบวนการคิดเชิงออกแบบ, ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์, ผู้เรียน
ระดับอุดมศึกษา

Abstract

The purposes of this research were as follows; 1) investigate preliminary information regarding the development of a design thinking-based learning model to enhance the creative writing abilities of higher education students, 2) develop the learning model, and 3) evaluate the effectiveness of the implemented learning model. The target groups of the study included experts and higher education students. The research instruments used were: 1) questionnaires, 2) interviews, 3) the learning model, 4) a model evaluation form, 5) lesson plans based on the model, 6) a creative writing ability test, and 7) a satisfaction survey. The statistical methods employed in the research included the Index of Item - objective Congruence (IOC), mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), t-test for dependent samples, $PNI_{modified}$, and content analysis. The research findings revealed that: 1) higher education students demonstrated a need for developing creative writing abilities and for learning arrangements that support this development; 2) the design thinking-based learning model to enhance creative writing abilities consists of key components, including (1) principles and concepts, (2) objectives, (3) roles of instructors and students, (4) learning activity procedures, and (5) model-based evaluation. The learning process within this model comprises five essential steps: (1) Empathize, (2) Define, (3) Ideate, (4) Prototype, and (5) Test. The model evaluation by experts indicated a high level of appropriateness, and its implementation with students showed that their creative writing abilities significantly improved after the learning sessions, with statistical significance at the .05 level. The satisfaction towards the learning arrangements was rated as high.

Keywords: Learning Model, Design Thinking Process, Creative Writing Ability, Higher Education Students

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนให้มีทักษะด้านการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงที่มีความซับซ้อนที่มากขึ้นในยุคศตวรรษที่ 21 ในฐานะการเป็นพลเมืองของโลกที่มีการดำรงชีวิตท่ามกลางการก้าวกระโดดแห่งเทคโนโลยี โลกของความผันแปรแห่งเศรษฐกิจและโลกาภิวัตน์กับเครือข่ายความสมดุลของสิ่งแวดล้อมและพลังงาน ความเป็นสังคมเมือง ความเป็นสังคมผู้สูงอายุ และความเป็นผู้ที่มีโลกส่วนตัวสูงของผู้คนในสังคม ซึ่งคนไทยยังติดกับดักและวังวนของการเป็นผู้ใช้ ผู้บริโภค และขาดการประมาณตนในการใช้ให้เหมาะสมพอเพียง และยังไม่สามารถเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์พัฒนาต่อยอดการใช้งาน และก้าวไม่ผ่านไปสู่การเป็นผู้คิดนวัตกรรมหรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีคุณภาพ สิ่งเหล่านี้เป็นโจทย์ที่ระบบการศึกษาต้องจัดการศึกษาเพื่อรองรับความเป็นศตวรรษที่ 21 และต้องทำให้คนไทยมีคุณลักษณะด้านการเรียนรู้ที่สามารถปรับตัวได้อย่างชาญฉลาด เท่าทัน และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่า โดยมีเป้าหมายหลักของการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย คือการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพด้วยการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงามของบุคคลในสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่สร้างสรรค์จริงลงสิ่งดีงาม ความก้าวหน้าทางวิชาการ มีการสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยที่เกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

การจัดการเรียนรู้หรือการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ โดยการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความรู้ เพื่อพัฒนาทักษะและทัศนคติที่ดีงาม โดยมีการพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานระดับอุดมศึกษา คุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีการพัฒนาน้อย

4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ (Knowledge) 2) ด้านทักษะ (Skill) 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) และ 4) ด้านลักษณะบุคคล (Attribute/Attitude) (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเยาวชนของเครือข่าย P21 (Partnership for 21st Century Skills) ที่มีความคิดเห็นว่า เยาวชนจะต้องมีทักษะต่าง ๆ สำหรับการออกไปดำรงชีวิตหรือประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวันในโลกที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีคุณภาพ โดยมีทักษะสำคัญ ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม หรือที่เรียกว่า 3R ได้แก่ Reading (การอ่าน) การเขียน (Writing) และคณิตศาสตร์ (Arithmetic) และ 4C ได้แก่ Critical Thinking (การคิดวิเคราะห์) Communication (การสื่อสาร) Collaboration (การร่วมมือ) และ Creativity (ความคิดสร้างสรรค์) รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Trilling & Fadel, 2009)

การเขียน (Writing) เป็นทักษะหนึ่งในทักษะสำคัญที่ควรพัฒนาในเยาวชน/บุคคลในศตวรรษ ที่ 21 และเป็นทักษะสำคัญในรายวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นวิชาพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา และเป็นหนึ่งในทักษะสำคัญที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนาสำหรับผู้เรียน การเขียนเชิงสร้างสรรค์ (Creative Writing) เป็นการเขียนที่ประกอบไปด้วยศาสตร์และศิลป์ ในแง่ของการเป็น “ศาสตร์” การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการถ่ายทอดความรู้ ทัศนคติ อารมณ์ ตลอดจนประสบการณ์ผ่านภาษา ซึ่งถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสารของคนในสังคม ผู้เขียนจึงจำเป็นต้องอาศัยทั้งความรู้ทางภาษา หลักการและทฤษฎี ความรู้ลึกของสาขาวิชาแขนงต่าง ๆ ตลอดจนอาศัยประสบการณ์การเขียนเพื่อถ่ายทอดเนื้อหาอันมีคุณค่าสาระประโยชน์ตลอดจนความแปลกใหม่ผ่านงานเขียน ส่วนในแง่ของการเป็น “ศิลป์” ผู้เขียนจะต้องมีความรู้และความชำนาญในการใช้กลวิธีการเขียน ท่วงทำนองการเขียน รวมทั้งศิลปะการใช้ภาษา สำนวนโวหาร เพื่อสร้างงานเขียนที่มีคุณค่า (กุลชาติ วัฒนกุล, 2563) การเขียนเชิงสร้างสรรค์สามารถนำเสนอความคิดสร้างสรรค์ได้ทั้งในด้านเนื้อหา แนวคิด และกลวิธีการเขียน ซึ่งสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน และควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา

การเขียนเชิงสร้างสรรค์มิได้เป็นเพียงทักษะในการสื่อสารเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์ การแสดงออกทางอารมณ์ และการสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ ที่มีคุณค่าในบริบทของสังคมร่วมสมัย นักวิชาการหลายท่านได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่าเป็นเครื่องมือที่ช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์ทางปัญญาและการคิดนอกกรอบ เช่น เสนอว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์สามารถเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนได้สำรวจและสร้างความหมายใหม่ ๆ จากประสบการณ์ของตนเอง ขณะที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ “ความคิดสร้างสรรค์เล็ก” (little-c creativity) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการแสดงออกทางการเขียนในชีวิตประจำวันของผู้เรียนก็สามารถเป็นจุดเริ่มต้นของความคิดสร้างสรรค์ที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองในระยะยาว นอกจากนี้ ยังได้เน้นย้ำว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์สามารถใช้เป็นดัชนีในการวัดศักยภาพของผู้เรียนในการแก้ไขปัญหาและการสร้างนวัตกรรมในอนาคตได้อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น การส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงควรเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมต่อการเป็นพลเมืองที่มีศักยภาพในสังคมแห่งความรู้

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ในฐานะทักษะที่หลอมรวมทั้งศาสตร์และศิลป์นั้น จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการคิดอย่างลึกซึ้งและมีจินตนาการ ซึ่งสอดคล้องอย่างยิ่งกับรูปแบบการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ที่เน้นการเข้าใจปัญหาอย่างรอบด้าน การสร้างแนวคิดใหม่ การลงมือปฏิบัติ และการประเมินเพื่อปรับปรุง ซึ่งเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา ที่ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาด้านทักษะการคิดสร้างสรรค์ การแสดงออกเชิงภาษา และการสื่อสารอย่างลึกซึ้งผ่านงานเขียน (Deitte & Omary, 2019) การใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบในบริบทของการเรียนการสอนด้านการเขียนจึงไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาเนื้อหางานเขียนให้มี

คุณภาพและน่าสนใจมากขึ้น แต่ยังเป็นการเสริมสร้างทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานร่วมกัน และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์(Henriksen et al., 2017) การบูรณาการระหว่างกระบวนการคิดเชิงออกแบบและการเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงถือเป็นแนวทางที่มีศักยภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้คิด ผู้สร้าง และผู้สื่อสารที่มีประสิทธิภาพและมีจินตนาการในโลกยุคใหม่

จากที่มาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงประโยชน์ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์มากขึ้น โดยการศึกษาแนวทางและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ด้วยการใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงออกแบบมาพัฒนาให้เกิดความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นบุคลากรที่จะกลายเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติในอนาคตอันใกล้ ให้มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และเพื่อให้ได้คำตอบว่ารูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบควรมีลักษณะ องค์ประกอบ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อย่างไร จึงจะทำให้ผู้เรียนมีทักษะสำคัญนี้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เสริมสร้างพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์อันเป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ให้แก่นักเรียนและเพื่อพัฒนาการเขียนที่น่าสนใจและมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้รูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในระดับอุดมศึกษา
2. ทำให้ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษานี้ เป็นลักษณะการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ซึ่งมีการเก็บข้อมูลหรือวิเคราะห์ข้อมูลทั้งที่เป็นเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย จำแนกเป็น 3 ระยะ

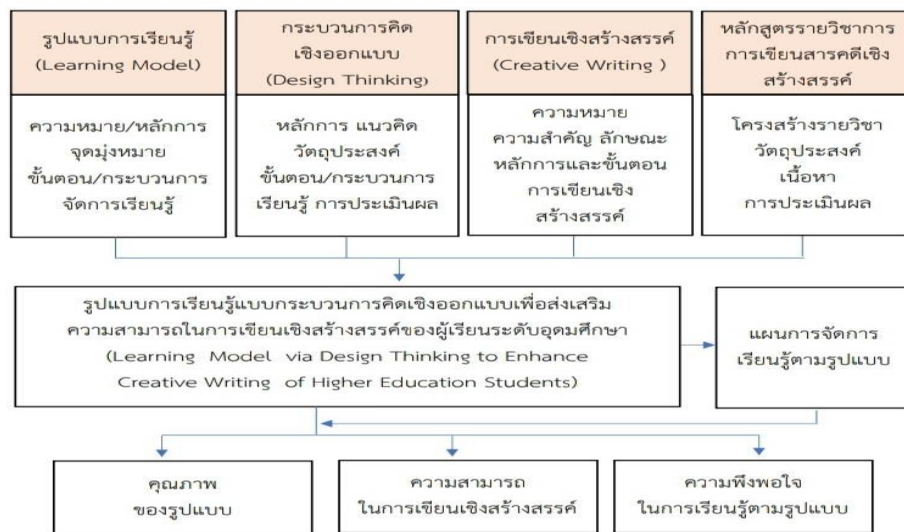
ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ ข้อมูลสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา หลักการ ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา โดยมีกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1. นักศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏจากทั่วประเทศ และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

(Multi-stage Sampling) โดยใช้นักศึกษาจาก 4 ภูมิภาคของประเทศไทย (บริบทการปกครอง/บริหารและสถิติ เป็นลักษณะการแบ่งกลุ่มวัฒนธรรมแบบกว้าง ๆ) ภูมิภาคละ 1 จังหวัด จังหวัดละ 1 มหาวิทยาลัย ละ 1 คณะ ที่มีสาขาวิชาภาษาไทยและมีรายวิชาเกี่ยวกับการเขียนโดยเลือกเก็บข้อมูลกับนักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาละ 100 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน ใช้การสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติเฉพาะ ได้แก่ เป็นนักศึกษาในสาขาวิชาภาษาไทยที่เรียนในรายวิชาการเขียน เพื่อให้สอดคล้องกับการตอบแบบสอบถามในเรื่องการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเขียน 2. ผู้เชี่ยวชาญในการให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้และแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา จำนวน 12 คน ใช้การคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะ ได้แก่ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการใช้ภาษาไทย มีประสบการณ์ในด้านดังกล่าวไม่ต่ำกว่า 5 ปี และมีความยินดีในการให้ข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา และแบบสัมภาษณ์สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้และแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการใช้ภาษาไทย จำนวน 5 คน มีประสบการณ์ในด้านดังกล่าวนี้ไม่ต่ำกว่า 5 ปี เครื่องมือวิจัยมีค่าความเที่ยงตรง (IOC) ของแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ อยู่ที่ 0.80 – 1.00 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 0.50 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach, 1990) อยู่ที่ 0.86 และ 0.88 ตามลำดับ และใช้วิธีการตรวจสอบ 3 เสา (Triangulation) เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยใช้การเปรียบเทียบและตรวจสอบความแน่นอนของข้อมูล (Data Triangulation) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1. สถิติที่ใช้ในการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถาม 2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการจากแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 3. สถิติเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ใช้การวิเคราะห์ค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified Priority Needs Index; PNImodified) 4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) (Krippendorff, 2013)

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. จัดสร้างรูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา และเครื่องมือวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยใช้ข้อมูลพื้นฐานที่สรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นในระยะที่ 1 โดยการระดมความคิดเห็นและอภิปรายในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) 2. เพื่อประเมินผลรูปแบบการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญก่อนการนำรูปแบบไปทดลองใช้กับผู้เรียน โดยมีกลุ่ม เป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการใช้ภาษาไทย และด้านการวิจัยและประเมินผล จำนวน 10 คน และผู้เชี่ยวชาญในการประเมินรูปแบบ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติเฉพาะ ได้แก่ ต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานในด้านนั้นๆ มาไม่น้อยกว่า 5 ปี และยินดีร่วมเป็นผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ การระดมความคิดเห็นในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) มีสาระสำคัญเพื่อพิจารณา ได้แก่ การพิจารณาประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ ในประเด็น ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ ตามรายละเอียดองค์ประกอบและการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1. รูปแบบและรายละเอียดของรูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา 2. แบบประเมินรูปแบบการ

เรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ 1. สถิติที่ใช้ในการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 2. สถิติที่ใช้ในการหาค่าความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (Snedecor & Cochran, 1989)

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. จัดสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ที่จัดสร้างขึ้นในขั้นตอนที่สอง 2. ทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ และศึกษาผลความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาที่เรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา 3. ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาผลของการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ ได้แก่ นักศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 25 คน ใช้การคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามงานวิจัย โดยมีคุณสมบัติ ได้แก่ เป็นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ที่เรียนในรายวิชาเกี่ยวกับการเขียน และยินดีเข้าร่วมให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา 2. แบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และ 3. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการใช้ภาษาไทย มีประสบการณ์ในด้านดังกล่าวไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย แผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าความเที่ยงตรง (IOC) อยู่ที่ 0.80 – 1.00 แบบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีค่าดัชนีความยากง่าย (p) โดยเฉลี่ยของแบบทดสอบอยู่ที่ 0.58 และดัชนีค่าอำนาจจำแนก (r) โดยเฉลี่ยของแบบทดสอบ มีค่าเท่ากับ 0.65 และแบบประเมินความพึงพอใจมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach, 1990) อยู่ที่ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย ได้แก่ 1. สถิติที่ใช้หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือการวิจัย ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟา (a-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990) 2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนเรียนและหลังเรียน ได้แก่ สถิติการทดสอบที (t-test for dependent Samples) 3. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ ได้แก่ การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 1) ค่าเฉลี่ยร้อยละ ($\bar{X}$) 2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (Snedecor & Cochran, 1989) โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยของงานวิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา สามารถนำเสนอตามขั้นตอนการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ซึ่งได้จากการศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนา การเขียนเชิงสร้างสรรค์ และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ทำให้ได้ข้อความรู้ใหม่จากการวิจัยในครั้งนี้ และสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการสร้างรูปแบบ การเรียนรู้ และสามารถสรุปสาระความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียน

ที่	รายการ	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้
1.	ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา การเขียนเชิงสร้างสรรค์	1. การมีจินตนาการและความคิดริเริ่มใหม่ที่ไม่เหมือนใครในการเขียน
		2. การเขียนสื่อความได้ตรงประเด็น
		3. การวางโครงเรื่อง/สร้างตัวละคร/เรื่องราวได้ดี
		4. การนำเสนอเนื้อหาได้ครอบคลุมและมีรายละเอียดหลากหลาย
		5. การเขียนประโยคได้สละสลวย มีลีลาการเขียนหลากหลาย
		6. การค้นคว้าข้อมูลเชิงลึกเพื่อเสริมความสมจริง
		7. การเรียบเรียงและสรุปเนื้อเรื่องได้เข้าใจง่าย
		8. การใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์
		9. การเขียนงานที่ให้ข้อคิดและสร้างปัญญา
		10. การเขียนงานที่จรรโลงใจและมีคุณค่าทางอารมณ์

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ที่	รายการ	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้
2.	แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์	1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและพิจารณาผลงานของตนเองอย่างรอบด้าน โดยไม่ตัดสินว่าคำตอบใดถูกหรือผิด
		2. การใช้กิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ผ่านการเลือกใช้คำและสำนวนที่หลากหลาย
		3. การส่งเสริมให้ผู้เรียนถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิด และจินตนาการลงในงานเขียนอย่างเสรี
		4. การสนับสนุนให้ผู้เรียนฝึกเขียนเป็นรายบุคคล โดยมีการชมเชยหรือให้ข้อคิดเห็นต่อผลงานเขียน
		5. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่อบอุ่น ไม่ตึงเครียด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดและเขียนได้อย่างอิสระ
		6. การจัดชั้นเรียนให้มีชีวิตชีวาเพื่อสร้างแรงบันดาลใจและความสนุกสนานในการเขียน
		7. การสอดแทรกการฝึกเขียนร่วมกับข้อคิดเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ให้เกิดคุณค่าทางอารมณ์ ปัญญา และจรรโลงใจ
		8. การประเมินผลงานเขียนตามสภาพจริง โดยใช้เกณฑ์ที่เชื่อถือได้และตรงตามวัตถุประสงค์
		9. การสนับสนุนการนำเสนอผลงานต่อเพื่อน พร้อมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อพัฒนาผลงานให้ดีขึ้น
		10. การฝึกเขียนจากเรื่องใกล้ตัวไปสู่เรื่องไกลตัว และจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปสู่นามธรรมอย่างเป็นลำดับ

นอกจากนี้จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการใช้ภาษาไทย และด้านการวิจัยและประเมินผล พบว่า ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสำคัญกับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษามาก เนื่องจากการเขียนเชิงสร้างสรรค์เชิงสร้างสรรค์ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างลึกซึ้ง วิเคราะห์ปัญหา และคิดหาแนวทางแก้ไขที่เป็นนวัตกรรม การเขียนเชิงสร้างสรรค์ส่งเสริมการคิดนอกกรอบ การค้นหาวิธีการใหม่ ๆ และการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในความสามารถของตนเอง เมื่อผู้เรียนเห็นว่าสามารถสร้างสรรค์เนื้อหาที่น่าสนใจและมีคุณค่า ผู้เรียนจะรู้สึกภูมิใจในตัวเองและมีแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเองต่อไป ผู้เรียนระดับอุดมศึกษายังมีปัญหาเรื่องขาดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ขาดแรงบันดาลใจ และแรงจูงใจ ขาดการแนะนำและสนับสนุนจากผู้รู้ ขาดการเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ที่หลากหลาย และสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการคิดที่อิสระ

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาสามารถดำเนินการได้โดย 1) การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกในลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ ได้แก่ การเขียนในรูปแบบที่หลากหลาย (เช่น เรื่องสั้น บทกวี หรือบทละคร) และการทดลองเขียนในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน และการทำงานกลุ่มผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกัน ในกลุ่มเพื่อสร้างสรรค์ผลงานร่วมกัน ได้แก่ การเขียนเรื่องราวร่วมกันหรือการจัดทำโครงการสร้างสรรค์ 2) การใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบโปรเจกต์ การจัดโปรเจกต์การเรียนรู้ ได้แก่ การพัฒนาบทความ การสร้างสื่อใหม่ หรือการจัดทำสื่อการเรียนการสอนเชิงสร้างสรรค์การให้โจทย์ที่ท้าทาย ได้แก่ การเขียนเรื่องราวตามแนวคิดที่ได้รับมอบหมาย หรือการใช้เทคนิค

การเขียนที่ไม่เคยทดลองมาก่อน การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยการจัดกิจกรรมการเขียนจริง ได้แก่ การให้ผู้เรียนเขียนบทความหรือเรื่องราวที่ได้รับการตีพิมพ์ในสื่อ หรือการมีประสบการณ์ในการเขียนในสถานการณ์ที่เป็นจริง การให้การสนับสนุน ได้แก่ การจัดสอนเพิ่มเติมหรือการจัดให้มีที่ปรึกษาในการเขียน การประเมินผลงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย หลาย มีการให้ข้อเสนอแนะแบบสร้างสรรค์ และการให้คะแนนที่เน้นทักษะและความคิดสร้างสรรค์มากกว่าความถูกต้องทางภาษาเพียงอย่างเดียว

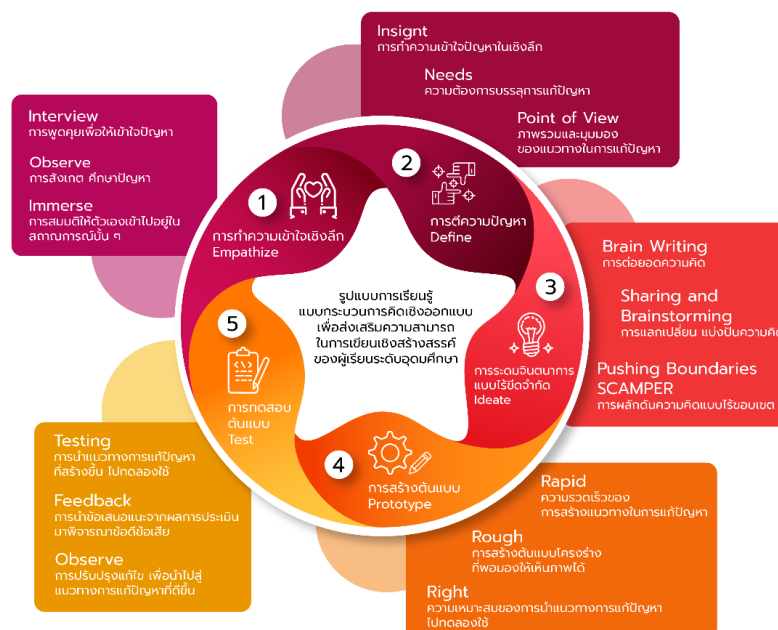
รูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ควรมีหลักการ/แนวคิดที่สำคัญของรูปแบบ ได้แก่ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสในการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการเขียนและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการจัดการเรียนรู้แบบลงมือทำ ใช้กิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ลงมือเขียนและทดลองในสภาพแวดล้อมที่สร้างสรรค์ การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นทักษะ การฝึกฝนทักษะการเขียน โดยจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ฝึกเขียนในรูปแบบต่าง ๆ และการสร้างสรรค์เนื้อหา การพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิจารณ์ โดยการเรียนรู้วิธีการวิเคราะห์และประเมินผลงานเขียนอย่างมีวิจารณญาณ การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมการทำงานกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและสร้างสรรค์ผลงานร่วมกัน การวิจารณ์งานเขียนโดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการวิจารณ์ผลงานของเพื่อนและการให้ข้อเสนอแนะแบบสร้างสรรค์ มีการประเมินผลที่มุ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์ การประเมินที่หลากหลาย ใช้เกณฑ์การประเมินที่หลากหลายเพื่อให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนาทักษะการเขียน ส่วนการให้ข้อเสนอแนะควรเป็นแบบสร้างสรรค์ ให้ข้อเสนอแนะที่เน้นการพัฒนาและการเรียนรู้ มากกว่าการวิจารณ์ที่เน้นความผิดพลาด

2. ผลการพัฒนาแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา รูปแบบการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) หลักการ/แนวคิดของรูปแบบการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ 3) บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน 4) ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ และ 5) การประเมินผลตามรูปแบบ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับหลักการสำคัญได้แก่ เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ออกแบบมาจากความต้องการของผู้เรียนโดยมีการศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการของผู้เรียน มีการใช้กระบวนการคิดเพื่อการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน มีการฝึกการใช้ความคิดสร้างสรรค์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตลอดจนระดมความคิด ซึ่งจะช่วยให้สมองได้ฝึกคิดได้หลากหลายรูปแบบ มีการทำซ้ำในแนวปฏิบัติอันเป็นแนวทางของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และมีการประเมินผลตามสภาพจริง มีรายละเอียดของวัตถุประสงค์ของรูปแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดม ศึกษา โดยมุ่งพัฒนาความสามารถในประเด็นของความคิดริเริ่ม แปลกใหม่ สื่อความได้ตรงประเด็น การใช้กลวิธีทางภาษา การเรียบเรียงเนื้อหา และการสร้างงานที่มีคุณค่าทางอารมณ์ ความรู้ ข้อคิดและปัญญาและจรรโลงใจ ส่วนรายละเอียดของบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน บทบาทของผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นผู้ให้คำปรึกษา เป็นผู้กระตุ้นความคิด และเป็นผู้สังเกตและประเมิน ส่วนบทบาทของผู้เรียน ผู้เรียนมีบทบาทในการเป็นผู้เรียนรู้เชิงรุก เป็นผู้แก้ปัญหา เป็นผู้ร่วมงาน และเป็นผู้สร้างสรรค์ผลงาน รายละเอียดของขั้นตอนหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้แบ่งเป็น 5 ขั้นตอนที่สัมพันธ์กัน ได้แก่ 1) การทำความเข้าใจเชิงลึก (Empathize) เป็นขั้นแรกของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ โดยผู้เรียนหรือผู้พัฒนานวัตกรรมจะต้องทำความเข้าใจกับปัญหาให้ถ่องแท้ในทุกมุมมอง และทำความเข้าใจในสิ่งที่เราต้องการแก้ไขเพื่อกำหนดทางที่เหมาะสมและดีที่สุด การเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้ง ถูกต้องนั้นจะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ตรงประเด็นและได้ผลลัพธ์ที่ดี 2) การตีความปัญหา (Define) การตีความปัญหาเป็นการให้ความกระจ่างในสิ่งที่ได้เรียนรู้มาจากขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนนี้จะต้องเชื่อมโยงประเด็นต่างๆ ที่นำไปสู่ความรู้สึกนึกคิดในเชิงลึก (Insight) ความต้องการ (Needs) ของการบรรลุถึงแนวทางการแก้ปัญหา โดยใช้ภาพรวมและมุมมอง (Point-of-View) ของสมาชิกกลุ่มในการค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหา ผู้เรียนจะนำข้อมูลที่มีความหลากหลายมาจัดกลุ่มและหาความ สัมพันธ์ในแต่ละกลุ่มก่อนที่จะสรุปปัญหาหรือความต้องการที่สำคัญเพื่อนำไปหาทางแก้ไขหรือสร้างนวัตกรรม หรือเป็นแนวทางในการปฏิบัติการต่อไป 3) การระดมจินตนาการแบบไร้ขีดจำกัด (Ideate) การระดมจินตนาการแบบไร้ขีดจำกัดเป็นขั้นตอนของการนำเสนอแนวความคิด ตลอดจน

แนวทางการแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่างๆ อย่างไม่มีกรอบจำกัด เป็นการระดมความคิดในหลากหลายมุมมอง หลากหลายวิธีการ ออกมาให้มากที่สุดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการประเมินผลและสรุปเป็นความคิดที่ดีที่สุดสำหรับการแก้ไขปัญหาต่างๆ ความคิดที่ดีไม่จำเป็นต้องเกิดจากความคิดเดียว หรือเลือกความคิดเดียว แต่เป็นการผสมผสานหลากหลายความคิดให้ออกมาเป็น แนวทางสุดท้ายที่ชัดเจน จุดเน้นของขั้นตอนนี้คือการระดมความคิดของสมาชิกในกลุ่มให้เกิดความสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องด้วยการ ใช้เทคนิคต่างๆ ความคิดแต่ละประเด็นที่ได้จากการจินตนาการและระดมสมองให้บันทึกลงบนกระดาษโน้ตและติดบนกระดาน เพื่อให้สมาชิกในที่เห็นและสามารถนำมาจัดเป็นกลุ่มความคิดและร่วมกันเลือกกลุ่มความคิดที่คาดว่าจะนำไปสู่การแก้ปัญหาได้

4) การสร้างต้นแบบ (Prototype) การสร้างต้นแบบเป็นกระบวนการที่มีเป้าหมายเพื่อทดสอบผลงานที่ออกแบบไว้ก่อนนำไปปฏิบัติจริง เป็นการลงมือปฏิบัติตามแนวทางที่ได้เลือกแล้ว โดยผู้เรียนจะนำกลุ่มความคิดที่ได้จากการระดมความคิดเห็น มาสร้างเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์งาน จุดเน้นของขั้นตอนนี้คือความรวดเร็วของการสร้างต้นแบบหรือร่างแนวทางในการแก้ปัญหาให้แล้วเสร็จ ต้นแบบหรือโครงร่างแนวทางที่ได้จะเป็นต้นแบบที่พอจะมองเห็นภาพได้และเหมาะสมกับการนำไปทดลองใช้ และ 5) การทดสอบและประเมินผลต้นแบบ (Test) การดำเนินการในขั้นตอนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาการรับรู้ของสมาชิกต่อต้นแบบหรือแนวทางการแก้ปัญหาที่สร้างขึ้นโดยการนำต้นแบบหรือแนวทางที่สร้างขึ้นไปใช้ประเมินผลและขอรับข้อเสนอแนะ เพื่อนำข้อเสนอแนะ (Feedback) จากผู้ประเมินไปศึกษาข้อดีข้อเสีย จากนั้นจึงนำไปปรับปรุงแก้ไข โดยในส่วนของกระบวนการประเมินผลเป็นการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) (Henriksen et al., 2017) ซึ่งมีการประเมินในหลากหลายรูปแบบ ทั้งกระบวนการสังเกต บันทึกและการรวบรวมข้อมูลจากผลงาน วิธีการ หรือสิ่งที่ผู้เรียนปฏิบัติ มีการประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออก ที่เกิดจากการปฏิบัติตามแนวทางของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ซึ่งเป็นความสามารถในการเขียนโดยมีความคิดริเริ่ม แปลกใหม่ สื่อความได้ตรงประเด็น การใช้กลวิธีทางภาษา การเรียบเรียงเนื้อหา และการสร้างงานที่มีคุณค่าทางอารมณ์ ความรู้ ข้อคิดและปัญญาและจรรโลงใจ

รูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา แสดงได้ตามแผนภาพที่ 2 ดังต่อไปนี้



ภาพที่ 2 รูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

ที่มา: จากการศึกษา พิษณุ บางเขียว และ พชรภรณ์ บางเขียว (2568)

โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ ในประเด็นความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในรายการสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้ ได้แก่ 1) องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ 2) หลักการ/แนวคิดของรูปแบบการเรียนรู้ 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ 4) บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน 5) ขั้นตอน/กระบวนการจัดการเรียนรู้ และ 6) การประเมินผลของรูปแบบการเรียนรู้ มีผลการประเมินความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การประเมินรูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

รายการประเมิน	ความเหมาะสม								
	ความถูกต้อง			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้	4.30	0.84	มาก	4.10	0.72	มาก	3.64	0.65	มาก
2. หลักการ/แนวคิดของรูปแบบการเรียนรู้	3.96	0.80	มาก	3.86	0.65	มาก	4.16	0.80	มาก
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้	4.10	0.78	มาก	3.78	0.76	มาก	4.21	0.78	มาก
4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน	4.02	0.74	มาก	3.94	0.78	มาก	4.14	0.76	มาก
5. ขั้นตอน/กระบวนการจัดการเรียนรู้	4.02	0.86	มาก	4.12	0.86	มาก	4.18	0.88	มาก
6. การประเมินผลของรูปแบบการเรียนรู้	3.96	0.58	มาก	3.86	0.92	มาก	4.18	0.85	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.22	0.84	มาก	4.02	0.86	มาก	4.38	0.82	มาก

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการของรูปแบบใน 5 ขั้นตอนที่สัมพันธ์กัน ได้แก่ 1) การทำความเข้าใจเชิงลึก (Empathize) 2) การตีความปัญหา (Define) 3) การระดมจินตนาการแบบไร้ขีดจำกัด (Ideate) 4) การสร้างต้นแบบ (Prototype) และ 5) การทดสอบและการประเมินผลต้นแบบ (Test) ที่ได้พัฒนาขึ้นและสรุปผลเพื่อการแก้ไข (Testing) จำนวน 16 ชั่วโมง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ติดต่อกัน สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง พบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสามารถส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในตัวผู้เรียนที่เพิ่มขึ้นได้โดยจะเห็นได้จากมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนจะสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งในภาพรวมและรายตัวบ่งชี้ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้ตามงานวิจัยสามารถส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนให้เพิ่มขึ้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แสดงผลตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังเรียน (กลุ่มตัวอย่าง 25 คน)

รายการ	Paired Differences						
	Learning	Mean	Std.	Mean	Std.	t	p-value
ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์	หลัง	91.3	45.0	51.0	43.0	111.6	
	ก่อน	39.3	36.0				
1. ความคิดริเริ่ม แปลกใหม่	หลัง	92.3	44.0	56.0	43.0	702.6	
	ก่อน	36.3	37.0				

รายการ ความสามารถ	Paired Differences						
	Learning	Mean	Std.	Mean	Std.	t	p-value
2. การสื่อความได้ตรงประเด็น	หลัง	84.3	54.0	54.0	43.0	426.6	0.05*
	ก่อน	30.3	45.0				
3. การใช้กลวิธีทางภาษา	หลัง	02.4	51.0	48.0	47.0	183.5	
	ก่อน	53.3	51.0				
4. การเรียบเรียงเนื้อหา	หลัง	85.3	47.0	47.0	55.0	376.4	
	ก่อน	38.3	42.0				
5. คุณค่าที่ได้รับ	หลัง	.392	.054	.054	55.0	6.374	
	ก่อน	38.3	4.04				

* Statistical significance level, .05

จากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา หลังจากผู้เรียนได้ผ่านการเรียนรู้ตามรูปแบบแล้ว ได้มีการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนเพื่อเป็นข้อมูลแสดงถึงคุณภาพและเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงรูปแบบ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านจัดเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจมากถึงมากที่สุด รายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

ที่	ความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
1.	ผู้สอน	4.49	0.51	มาก
2.	เนื้อหาความรู้	4.47	0.49	มาก
3.	กิจกรรมการจัดการเรียนรู้	4.51	0.53	มากที่สุด
4.	สื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.50	0.51	มาก
5.	ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.48	0.52	มาก
รวม		4.49	0.51	มาก

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยของงานวิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา มีผลการวิจัยสรุปได้ตามขั้นตอนการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา จากการศึกษาสภาพปัญหาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ทำให้ได้ข้อความรู้ใหม่จากการวิจัยในครั้งนี้ และสามารถนำไปใช้เป็น

ข้อมูลสำคัญในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ และสามารถสรุปเป็นหลักการ/แนวคิดสำคัญในการจัดการเรียนรู้ได้ ดังนี้

1.1 รูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ควรออกแบบโดยใช้ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมีการศึกษาข้อมูลสภาพ ปัญหาและความต้องการของผู้เรียนเพื่อการส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

1.2 รูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรมีการใช้กระบวนการคิดเพื่อการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ตลอดจนหาทางออกที่เป็นลำดับขั้นตอน มีการหาทางแก้ปัญหาแบบมีแบบแผน มีการหาสาเหตุการมองรอบด้าน กระบวนการนี้จะทำให้ผู้เรียนมองอย่างรอบคอบและละเอียดมากขึ้น ทำให้เข้าใจปัญหาได้อย่างถ่องแท้ ตลอดจนพยายามคิดหาวิธีทางหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ได้ออกมาหลากหลายรูปแบบ และมีตัวเลือกที่ดีที่สุด ก่อนนำไปใช้แก้ปัญหาจริง หรือนำไปปฏิบัติจริง

1.3 รูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรมีการฝึกการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เสริมสร้างการคิดจินตนาการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตลอดจนระดมความคิด ซึ่งจะช่วยให้สมองได้ฝึกคิดได้หลากหลายรูปแบบ หลากหลายวิธีการ หลากหลายมุมมอง และทำให้รู้จักหาวิธีแปลกๆ ใหม่ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการฝึกความคิดสร้างสรรค์ที่ดีที่เป็นพื้นฐานการแก้ปัญหา ตลอดจนการบริหารจัดการ

1.4 รูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรมีการทำซ้ำในแนวปฏิบัติอันเป็นแนวทางของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ อันเป็นผลของการร่วมกันแก้ปัญหาทางการแก้ไขปัญหา เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่ม แลกเปลี่ยน สื่อความได้ตรงประเด็น การใช้กลวิธีทางภาษา การเรียบเรียงเนื้อหา และการสร้างงานที่มีคุณค่าทางอารมณ์ ความรู้ ข้อคิดและปัญญาและจรรโลงใจ

1.5 รูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรมีการประเมินผลตามสภาพจริง โดยประเมินในหลากหลายรูปแบบและวิธีการประเมิน

2. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา พบว่าองค์ประกอบของรูปแบบที่สำคัญ ได้แก่ 1) หลักการ/แนวคิด 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน 5) การประเมินผลตามรูปแบบ โดยมีรายละเอียดหลักการ/แนวคิดของรูปแบบการเรียนรู้ ได้แก่ (1) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นความต้องการของผู้เรียน (2) มีการใช้กระบวนการคิดเพื่อการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ตลอดจนหาทางออกที่เป็นลำดับขั้นตอน (3) มีการฝึกการใช้ความคิดสร้างสรรค์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตลอดจนระดมความคิด ซึ่งจะช่วยให้สมองได้ฝึกคิดได้หลากหลายรูปแบบ (4) มีการทำซ้ำในแนวปฏิบัติอันเป็นแนวทางของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ อันเป็นผลของการร่วมกันแก้ปัญหาทางการแก้ไขปัญหา เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่ม แลกเปลี่ยน สื่อความได้ตรงประเด็น การใช้กลวิธีทางภาษา การเรียบเรียงเนื้อหา และการสร้างงานที่มีคุณค่าทางอารมณ์ ความรู้ ข้อคิดและปัญญาและจรรโลงใจ และ (5) มีการประเมินผลตามสภาพจริง โดยประเมินในหลากหลายรูปแบบและวิธีการประเมิน และมีวัตถุประสงค์ของรูปแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา โดยมุ่งพัฒนาความสามารถในประเด็นของความคิดริเริ่ม แลกเปลี่ยน สื่อความได้ตรงประเด็น การใช้กลวิธีทางภาษา การเรียบเรียงเนื้อหา และการสร้างงานที่มีคุณค่าทางอารมณ์ ความรู้ ข้อคิดและปัญญาและจรรโลงใจ ส่วนบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนนั้น ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เป็นผู้ให้คำปรึกษา (Mentor) เป็นผู้กระตุ้นความคิด (Stimulator) และเป็นผู้สังเกตและประเมิน (Observer and Evaluator) ส่วนบทบาทของผู้เรียน นั้น ผู้เรียนจะเป็นผู้เรียนรู้เชิงรุก (Active Learner) เป็นผู้แก้ปัญหา (Problem Solver) เป็นผู้ร่วมงาน (Collaborator) เป็นผู้สร้างสรรค์ (Creative Thinker) (Silberman, 2016) ส่วนขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบประกอบด้วย 5 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ (1) การทำความเข้าใจเชิงลึก (Empathize) (2) การตีความปัญหา (Define) (3) การระดมจินตนาการ

แบบไร้ขีดจำกัด (Ideate) (4) การสร้างต้นแบบ (Prototype) และ (5) การทดสอบต้นแบบ (Test) และการประเมินผลตามรูปแบบ เป็นการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งมีการประเมินในหลากหลายหลายรูปแบบทั้งกระบวนการสังเกต บันทึกและการรวบรวมข้อมูลจากผลงาน วิธีการ หรือสิ่งที่ผู้เรียนปฏิบัติ มีการประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติตามแนวทางของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ซึ่งเป็นความสามารถในการเขียนโดยมีความคิดริเริ่ม แปลกใหม่ สื่อความได้ตรงประเด็น การใช้กลวิธีทางภาษา การเรียบเรียงเนื้อหา และการสร้างงานที่มีคุณค่าทางอารมณ์ ความรู้ ข้อคิดและปัญญาและจรรโลงใจ

การประเมินผลคุณภาพรูปแบบในการวิจัยนี้สามารถประเมินใน 3 ลักษณะ ได้แก่ ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ประเมินโดยการทดลองใช้รูปแบบกับผู้เรียน ร่วมกับการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่ได้เรียนรู้ตามกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบ ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่านักศึกษาที่มีความพึงพอใจในด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้มากที่สุด รองลงมาคือสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ผู้สอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านเนื้อหาตามลำดับ ส่วนผลการประเมินรูปแบบการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ในภาพรวมมีคุณภาพของรูปแบบ ซึ่งจำแนกตามความถูกต้อง เหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านองค์ประกอบของรูปแบบ หลักการ แนวคิด วัตถุประสงค์ของขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลของรูปแบบ พบว่าในภาพรวมทุกด้านจะมีคะแนนเฉลี่ยของการประเมินในรายการความถูกต้อง เหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากทุกรายการด้วยเช่นกัน จึงถือได้ว่ารูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาเป็นรูปแบบที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาผู้เรียนได้ในโอกาสต่อไป

3. การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาก่อนและหลังเรียน พบว่า นักศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ที่ 3.39 โดยเรียงตามรายการตัวบ่งชี้ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ ดังนี้ (1) ด้านความคิดริเริ่ม แปลกใหม่ ก่อนเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.36 หลังเรียน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.92 (2) ด้านการสื่อความได้ตรงประเด็น มีค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ที่ 3.30 หลังเรียน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.84 (3) การใช้กลวิธีทางภาษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ที่ 3.53 หลังเรียน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.02 (4) ด้านการเรียบเรียงเนื้อหา ก่อนเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.38 หลังเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.85 และ 5) ด้านคุณค่าที่ได้รับ มีค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ที่ 3.38 หลังเรียน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.92 ซึ่งทุกรายการตัวบ่งชี้

มีผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังเรียน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและรายตัวบ่งชี้

จากผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบส่งผลให้ผู้เรียนระดับอุดมศึกษามีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและรายตัวบ่งชี้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Henriksen et al (2017) ที่เสนอว่ากระบวนการคิดเชิงออกแบบเป็นกระบวนการที่ช่วยกระตุ้นการคิดสร้างสรรค์ และสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้ง คิดแก้ปัญหา และสร้างสรรค์แนวทางใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากประสบการณ์ของตน ซึ่งแสดงออกได้อย่างชัดเจนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการ Design Thinking ที่เน้นการทำความเข้าใจ การระดมสมอง และการสร้างต้นแบบ ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดเชิงออกแบบช่วยส่งเสริมจินตนาการ ทักษะการคิดวิเคราะห์ และความมั่นใจในตนเองของผู้เรียน ที่เสนอว่าการฝึกฝนความคิดสร้างสรรค์ใน

บริบทการเรียนรู้ประจำวัน สามารถพัฒนาไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ที่มีผลกระทบเชิงลึกได้ในอนาคต การประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ยังอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผล ซึ่งยืนยันถึงความเหมาะสมของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นการต่อยอดงานวิจัยนี้ นักวิจัยท่านอื่นสามารถขยายขอบเขตการศึกษาในหลายมิติ ทั้งด้านกลุ่มตัวอย่าง วิธีการจัดการเรียนรู้ และผลลัพธ์ของการเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง เช่น ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดเชิงออกแบบกับรูปแบบการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น การเรียนรู้แบบใช้โครงงาน (Project-Based Learning) หรือการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์นี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). *มาตรฐานการอุดมศึกษา พุทธศักราช 2565*. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.ops.go.th/th/ches-downloads/edu-Standard>
- กุลชาติ วัฒนกุล. (2563). *การใช้กิจกรรมการเขียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาปริญญาตรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุญบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ปีการศึกษา 2559*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. 5thed. New York City: Harper & Row.
- Deitte, L. A., & Omary, R. A. (2019). The power of design thinking in medical education. *Academic Radiology*, 26(10), 1417–1420.
- Henriksen, D., Richardson, C., & Metha, R. (2017). Design thinking: A creative approach to educational problems of practice. *Thinking Skills and Creativity*, 26(1), 140-153.
- Krippendorff, K. (2013). *Content analysis: An introduction to its methodology*. 3rded. California: CA Sage Publications.
- Silberman, M. (2016). *Active training: A handbook of techniques, designs, case examples, and tips*. 4thed. Hoboken, New Jersey: Wiley.
- Snedecor, G. W., & Cochran, W. G. (1989). *Statistical methods*. 8thed. United States: Iowa State University Press.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. San Francisco: Jossey-Bass.